

Postanowienie z dnia 13 października 2005 r.

II PZ 35/05

Przepis art. 136 § 1 k.p.c. ma zastosowanie w razie zaniedbania przez profesjonalnego pełnomocnika zawiadomienia sądu o zmianie siedziby kancelarii adwokata lub radcy prawnego.

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 października 2005 r. sprawy z powództwa Cezarego B. przeciwko N. Spółce z o.o. z siedzibą w O. o przywrócenie do pracy, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 26 kwietnia 2005 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Warszawie postanowieniem z 26 kwietnia 2005 r. [...] odrzucił apelację strony pozwanej „N.” Spółki z o.o. w O. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Płocku z 17 listopada 2003 r. [...], z powództwa Cezarego B. o przywrócenie do pracy.

W uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu apelacji Sąd Okręgowy wskazał, że badając dopuszczalność środka odwoławczego, do czego był uprawniony jako Sąd drugiej instancji, stwierdził braki formalne, w związku z czym zobowiązał pełnomocnika strony pozwanej do ich uzupełnienia w trybie art. 373 k.p.c. w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia wniesionej apelacji. Pismo wysłane do pełnomocnika procesowego wzywające do uzupełnienia braków zostało zwrócone przez pocztę z adnotacją, że adresat się wyprowadził. Sąd Okręgowy pozostawił pismo w aktach ze skutkiem doręczenia. Sąd podniósł, że reprezentujący stronę pozwaną radca prawny składając apelację podał adres do doręczeń: „T.G. i Partnerzy - Rad-

cowie Prawni”, B., ul. W. Na ten adres zostało wysłane pismo sądowe. Zgodnie z treścią art. 136 § 1 k.p.c. przedstawiciele stron - zarówno ustawowi, jak i pełnomocnicy - muszą podawać zawsze swój aktualny adres oraz mają obowiązek zawiadomienia Sądu o każdej jego zmianie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pełnomocnik strony pozwanej, wnosząc o jego uchylenie. W zażaleniu podano nowy adres do doręczeń pełnomocnika strony pozwanej, a mianowicie: “T.G. i Partnerzy - Radcowie Prawni” Biuro Regionalne, B., ul. C. W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że przesyłka z wezwaniem do uzupełnienia braków formalnych apelacji wysłana została na adres wskazany przez pełnomocnika strony pozwanej. Na zwrotnym poświadczeniu odbioru widnieje adnotacja „adresat wyprowadził się” i na tej podstawie Sąd uznał przesyłkę za prawidłowo doręczoną, pozostawiając ją w aktach ze skutkiem doręczenia. Zdaniem pełnomocnika strony pozwanej, doręczenie dokonane w ten sposób nie może być uznane za skuteczne. Skarżący zakwestionował przede wszystkim okoliczność jakoby adresat „wyprowadził się” spod wskazanego adresu. Nie wiadomo, na jakiej podstawie listonosz dokonał takiego ustalenia, gdyż nikt o takim fakcie, w żaden sposób i w żadnej formie, nie informował listonosza ani pracowników poczty. Inna korespondencja doręczana była pełnomocnikowi w sposób prawidłowy. Skarżący podniósł, że przyjęcie takiego sposobu doręczenia przesyłek przez pocztę jest niezgodne z art. 139 k.p.c., a także rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 62, poz. 697 ze zm.). Stosownie bowiem do art. 139 k.p.c., w razie niemożności doręczenia przesyłki należy złożyć ją w placówce pocztowej, pozostawiając stosowne zawiadomienie w skrzynce pocztowej adresata. Pełnomocnik strony pozwanej, po zapoznaniu się z aktami sprawy, stwierdził, że na przesyłce z wezwaniem do uzupełnienia braku formalnego apelacji nie ma adnotacji o jej awizowaniu. Działania poczty były niezgodne z § 8 i § 9 rozporządzenia. Zgodnie z tymi przepisami listonosz obowiązany był pozostawić zawiadomienie (awizo) o możliwości odbioru przesyłki na poczcie w terminie kolejnych siedmiu dni, licząc od dnia następnego po pozostawieniu zawiadomienia u adresata. W razie bezskutecznego upływu tego terminu powinien był pozostawić ponowne zawiadomienie (powtórne awizo) o możliwości odbioru przesyłki. Skarżący zauważył, że w niniejszej sprawie nie miało to jednak miejsca, a listonosz w sposób zupełnie dowolny zwrócił przesyłkę, nie próbując nawet jej doręczyć w sposób nakazany przepisami

Kodeksu postępowania cywilnego. Pełnomocnik strony pozwanej stwierdził, że nie można uznać, aby doręczenie w sprawie wezwania o uzupełnienie braków apelacji dokonane przez Sąd Okręgowy było doręczeniem skutecznym. Listonosz nie dokonał doręczenia ani w trybie doręczenia właściwego (art. 133, art. 135 k.p.c.), ani w trybie doręczenia zastępczego (art. 138, art. 139 k.p.c.).

Już po wniesieniu zażalenia Sąd Okręgowy zwrócił się do naczelnika oddawczego urzędu pocztowego o wyjaśnienie, na jakiej podstawie listonosz na przesyłce adresowanej do pełnomocnika strony pozwanej dokonał adnotacji „adresat wypro-wadził się”. W odpowiedzi na to pismo Rejonowy Urząd Poczty B. wyjaśnił, że prze-syłka „została zwrócona z powodu zmiany siedziby adresata - listonosz stwierdził na drzwiach wyeksponowaną informację, że dotychczas urzędujące tam firmy zmieniły siedziby, ponadto zdjęte zostały szyldy firmowe.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Pełnomocnik strony pozwanej zarzucił w nim naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o doręczeniach zastępczych - zwłaszcza o doręczeniach przez tzw. awizo, czyli przez złożenie pisma w placówce pocztowej i umieszczenie o tym zawiadomie-nia w drzwiach mieszkania lub w oddawczej skrzynce pocztowej (art. 139 § 1 k.p.c.). W zażaleniu podniesiono, że zaakceptowanie zastosowanego sposobu doręczenia przesyłki przez pocztę jest niezgodne z art. 139 k.p.c., a także z § 8 i § 9 rozporzą-dzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym. Zgodnie z tymi przepisami - art. 139 k.p.c. oraz § 8 i § 9 rozporządzenia - w razie niemożności doręczenia przesyłki adresatowi pismo przesłane pocztą należy złożyć w placówce pocztowej, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach lokalu lub w skrzynce pocztowej adresata. Przesyłka zawierająca wezwanie do usunięcia braków apelacji nie była tymczasem awizowana. Została niezwłocznie zwrócona nadawcy z adnota-cja „adresat wyprowadził się”.

Można zgodzić się ze skarżącą, że gdyby dokonane doręczenie rozważać i oceniać według wskazanych w zażaleniu przepisów, wówczas musiałoby ono zostać uznane za dokonane nieprawidłowo, a nawet sprzecznie z prawem. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że Sąd Okręgowy jako podstawę przyjęcia, że doręczenie zo-

stało dokonane skutecznie, wskazał art. 136 k.p.c., a nie art. 139 k.p.c. Zgodnie z art. 136 § 1 k.p.c., strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadamiać sąd o każdej zmianie swojego adresu. W razie zaniedbania tego obowiązku pismo sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany (art. 136 § 2 k.p.c.). To ten ostatni przepis, a nie art. 139 § 1 k.p.c. w związku z § 8 i § 9 rozporządzenia, został zastosowany przez Sąd Okręgowy przy dokonywaniu oceny, że skierowane do pełnomocnika procesowego strony pozwanej - będącego radcą prawnym - wezwanie do uzupełnienia braków formalnych apelacji zostało dokonane skutecznie. Przepis art. 136 § 1 k.p.c. dotyczy także pełnomocników procesowych - w tym adwokatów i radców prawnych. Skarżąca nie zarzuca w zażaleniu naruszenia art. 136 k.p.c., chociaż w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy dwukrotnie powołał ten właśnie przepis jako podstawę prawną uznania doręczenia za skutecznie dokonane.

Okoliczności rozpoznawanej sprawy wskazują na to, że przyczyną zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 136 § 1 k.p.c. było zaniedbanie przez profesjonalnego pełnomocnika strony pozwanej powiadomienia Sądu Okręgowego o zmianie siedziby kancelarii radcy prawnego. Jeszcze w apelacji podano adres kancelarii radcy prawnego: B., ul. W. Dopiero po wydaniu postanowienia o odrzuceniu apelacji z powodu niezuzupełnienia w terminie jej braków formalnych, w aktach pojawiło się pismo procesowe pełnomocnika strony pozwanej z 31 maja 2005 r., w którym podano inny, nowy adres kancelarii radcy prawnego: B., ul. C. Okoliczność ta świadczy o rzeczywistej zmianie siedziby kancelarii radcy prawnego. W tym kontekście wiarygodne jest także wyjaśnienie nadesłane przez Rejonowy Urząd Poczty B., zgodnie z którym listonosz nie pozostawił w drzwiach lokalu awiza o przesyłce zawierającej pismo sądowe skierowanej do pełnomocnika strony pozwanej, ponieważ „stwierdził na drzwiach wyeksponowaną informację, że dotychczas urzędujące tam firmy zmieniły siedziby, ponadto zdjęte zostały szyldy firmowe”. W takim stanie rzeczy działanie podjęte przez listonosza było prawidłowe - uczynił na zwrotnym poświadczeniu odbioru adnotację „adresat wyprowadził się”. Na takie działanie pozwalał § 10 rozporządzenia, zgodnie z którym jeżeli przesyłki nie można doręczyć z powodów określonych w art. 136 § 2 k.p.c., listonosz umieszcza o tym adnotację na formularzu potwierdzenia odbioru i niezwłocznie oddaje przesyłkę pocztowej placówce oddawczej, która po umieszczeniu na nim odcisku datownika zwraca pismo organowi wysyłającemu. W zażaleniu skarżąca nie twierdzi wprost, że adnotacja listonosza o wyprowa-

dzeniu się adresata była nieprawdziwa. Podnosi jedynie wątpliwość co do tego, na jakiej podstawie listonosz mógł dokonać takiego ustalenia, skoro nikt o fakcie „wyprowadzenia się” spod wskazanego wcześniej adresu (o zmianie siedziby kancelarii radcy prawnego) nie informował listonosza ani pracowników poczty. W zażaleniu nie podano również żadnych okoliczności wskazujących na to, kiedy doszło do faktycznej zmiany siedziby kancelarii radcy prawnego z ul. W. na ul. C. ani nie twierdzi się, że w dniu dokonywania doręczenia przedmiotowej przesyłki - czyli 18 kwietnia 2005 r. - kancelaria radcy prawnego jeszcze faktycznie prowadziła działalność pod „starym” adresem, chociaż zostały zdjęte szyldy firmowe, a na drzwiach wyeksponowano informację, że dotychczas urzędujące tam firmy zmieniły siedziby.

Przepisy o doręczeniach zastępczych (art. 138 k.p.c., art. 139 k.p.c.) - podobnie jak przepis art. 136 k.p.c., który był podstawą prawną uznania doręczenia za skutecznie dokonane - stanowią jeden z instrumentów realizacji zasady ekonomii procesowej i przeciwdziałania przewlekaniu procesu (art. 6 k.p.c.), które by nastąpiło, gdyby nie można było uznać za skuteczne doręczenia dokonanego pod dotychczas znanym sądowi adresem przy zaniedbaniu przez stronę powiadomienia sądu o zmianie adresu na inny. Wykładnia art. 136 k.p.c. powinna uwzględniać dyrektywy płynące z zasady ekonomii procesowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 stycznia 1971 r., I CR 657/70, LEX nr 6866).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

=====